



www.foaia.hu



foaia@foaia.hu



www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți  
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951



# FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVIII NR. 35

Vineri,  
31  
AUGUST  
2018



9 771418 834006

18035

*Nicolae Bălcescu - Giula*

*Román Gimnázium,  
Italános Iskola és Kollégium*

Nostalgii și bucurii la o  
întâlnire comună a trei  
promoții de liceu, la Jula

(Pagina 3)

Ziua  
Limbii Române –  
31 august

(Paginile 6 și 7)

Mozaicuri  
vesele și triste  
din Oradea

(Pagina 12)



## Calendar ortodox

3 septembrie, luni, Sf. Mc. Antim, Ep. Nicomidiei; Sf. Cuv. Teoctist  
 4 septembrie, marți, Sf. Mc. Vavila, Ep. Antiohiei; Sf. Prooroc Moise; Sf. Mc. Petroniu  
 5 septembrie, miercuri, Sf. Prooroc Zaharia și Dreapta Elisabeta, părinții Sf. Ioan Botezătorul  
 6 septembrie, joi, Pomenirea minunii Sf. Arhanghel Mihail în Colose; Sf. Mc. Eudoxie și Macarie  
 7 septembrie, vineri, Înaintepăznuirea Nașterii Maicii Domnului; Sf. Mc. Sozont; †) Sf. Cuv. Simeon și Amfilohie de la Pângărați (Post)  
 8 septembrie, sâmbătă, (†) Nașterea Maicii Domnului (Sâmbăta dinaintea Înălțării Sf. Cruci)  
 9 septembrie, duminică, Sf. și Dreptii părinți Ioachim și Ana; †) Sf. Sf. Cuv. Onufrie de la Vorona și Sf. Cuv. Chiriac de la Tazlău. Duminica dinaintea Înălțării Sf. Cruci (Convorbirea lui Iisus cu Nicodim)

## Începe școala!

La 1 septembrie se redeschid porțile școlilor pentru elevii de școala generală și liceu. Potrivit structurii noului an școlar 2018/2019, publicată de către Ministerul Resurselor Umane de la Budapesta, noul an școlar va începe pe 1 septembrie, iar prima zi de cursuri va avea loc luni, 3 septembrie. Ultima zi de cursuri va fi în ziua de vineri, 14 iunie 2019.

Prima vacanță va fi cea de toamnă, care va începe pe 26 octombrie și va dura până pe 5 noiembrie 2018. Cea de-a doua vacanță a elevilor de școală generală și liceu este cea de iarnă. Elevii se vor putea bucura de vacanța de iarnă timp de două săptămâni, ultima zi de școală va fi pe 21 decembrie (vineri). Cursurile primului semestru al anului școlar 2018/2019 vor fi reluate joi, 3 ianuarie. Vacanța de primăvară va avea loc în perioada 17–24 aprilie 2019.

La Școala generală și Liceul românesc „Nicolae Bălcescu” din Julia, serbarea de deschidere a anului școlar va avea loc duminică, 2 septembrie, la ora 16.00.

A.B.

## Festival gastronomic românesc la Julia



Sâmbătă, 1 septembrie, Centrul Cultural Românesc din Julia va găzdui o nouă ediție a Festivalului Gastronomic pe Țară al Românilor din Ungaria. Organizatorii evenimentului sunt Centrul de Documentare și Informare al AȚRU și Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. Festivalul Gastronomic, la care se va da startul dimineața la ora 9.00, găzduiește an de an mai multe zeci de echipe însuflite, sosite din diferite localități din Ungaria, dar și din România, care vin la Julia pentru prepararea unor bunătăți culinare românești și ungurești.



## Poza săptămânii



Visând la vacanța de vară...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

## ANNO

Acum 50 de ani...

### ÎNȚILNIRE CU BĂTRÎNII....

În jurul meselor stau bărbași și femei vîrstnici, cu brațe vîltoase și miini cu bădături... Bărbașii la o parte, femeile la alta, după vechiul obicei de la sate. Femeile poartă rochii negre, basmale de culoare închisă, bărbașii de asemenea s-au îmbrăcat în halne negre și cămăși albe. Toate acestea contribuie mult la aspectul sărbătoresc din căminul cultural



Gheorghe Ruja, președintele cooperativei agricole de producție, în mijlocul pensionarilor

al comunei Méhkerék, unde cooperativa agricolă de producție „N. Bălcescu” invitase pe țărani cooperatiști pensionari. În ultimul timp, cel puțin o dată pe an au loc astfel de întâlniri între conducătorii cooperativei și țărani cooperatori pensionari.

Dintre vecinii mei stau de vorbă cu badea Teodor Balint, care are 63 de ani, dar și acum

a fost și Bălcescu, numele căruia îl poartă și cooperativa noastră. Ioan Cefan este foarte mîndru de fiul său, tînărul inginer agronom, care a petrecut un an de zile și în Cuba.

— Numai în orînduirea socialistă are posibilitate fiul unui om sărac să obțină astfel de rezultate. Cînd Gheorghe Ruja, președintele cooperativei, ia cuvîntul, cu

Articol apărut în Foaia Noastră, 1 septembrie 1968

Stimați cititori, acest colț de pagină îl vom dedica și în cursul acestui an amintirilor, vremurilor trecute. La evocarea acestora ne vom folosi de „Foile” vechi pe care le avem în arhiva redacției noastre. Fiți alături de noi în această călătorie în timp!

Pe copertă: Întîlnirea promoțiilor 1958–1962, 1959–1963 și 1960–1964, la Liceul „N. Bălcescu” din Julia

Foto: Eva Șimon

## Nostalgii și bucurii la o întâlnire comună a trei promoții de liceu

În miezul zilei de 28 august, trei promoții de foști elevi ai Liceului „N. Bălcescu” din Jula și-au dat întâlnire în fostul alma-mater. Absolvenții promoțiilor 1958–62, 1959–63, 1960–64 nu s-au adunat pentru o aniversare rotundă ci pentru bucuria de a fi împreună, de a se reîntâlni, de a depăna amintiri comune. „Este o mare-mare bucurie pentru noi să ne reîntâlnim, dar este și o zi foarte tristă, pentru că ne amintim de cei care nu mai sunt printre noi, ne veghează de acolo de sus...”, au spus mai mulți foști elevi.

Întâlnirea nu a decurs în mod tradițional, cu oră de diriginție, deoarece nici unul dintre foștii diriginți nu mai sunt printre cei vii. Foștii elevi au fost salutați de directoarea actuală a liceului, doamna *Maria Curzău Czeglédi*, care le-a vorbit despre situația de azi a instituției, care este tot mai numeroasă și tot mai modernă, iar copiii care azi frecventează această școală au mult mai multe posibilități față de ceea ce au avut părinții sau bunicii lor. Totodată și-a exprimat bucuria că mulți dintre foștii elevi, din primele promoții, și-au dat copiii sau nepoții la această școală, întărind în continuare spiritul familial al acestei instituții.

La începutul întâlnirii am văzut în ochii multora lacrimile bucuriei, iar mai târziu lacrimile trecerii, gândindu-se și aprinzând câte-o lumânare pentru colegii și profesorii care nu mai sunt pe acest pământ. Punctul culminant al întâlnirii, dar și cel mai încărcat cu emoții nostalgice, a fost atunci când s-a dat curs citirii unei poezii scrise de unul dintre foștii elevi, Vasile Nemeș, care de fapt este de ani buni motorul și



sufletul acestor întâlniri. Poezia lui, dedicată amintirii fostului cămin de elevi de pe strada Vár nr. 1, unde și-au petrecut cei mai frumoși ani ai copilăriei și ai tinereții, a atras după sine liniște și lacrimi.

Cele trei promoții de foști elevi au petrecut împreună ore frumoase, pline cu amintiri comune, și s-au despărțit în speranța revederii cât mai curând în sănătate. **E.Ș.**

### Tu, clădire veche

(În amintirea căminului de pe strada Vár nr. 1)

Plimbându-mă printre amintiri  
De-odată de salut  
Și îți spun și la revedere  
Tu, Clădire veche.

O, ce plăcut e să mă gândesc la tine  
Îmi închid ochii  
Și din ceața trecutului  
Îți văd acum zidurile tale seculare.

Înfășurată în beznă  
Când ceața iernii se cernea,  
Sau lent, cu fulgi moi  
Cădea pe tine zăpada.  
Îți amintești?

Odinioară împreună cu tine m-au îmbrățișat  
Bătrânii și vechii copaci  
De sub frunzișul și verdeța străzii Vár.  
Împreună am respirat  
Mirosul arzător al tinereții din luna mai...

Acum, imaginându-mi  
Îți străpung camerele bine cunoscute,  
Coridoarele goale și abandonate  
Unde zgomotul a dispărut  
Și nu mai e nici o mișcare.

Acuma doar cruda realitate  
Și imensa tăcere mă înconjoară.  
Spune-mi clădire veche  
La ce te aștepti...?  
Nu-mi răspunzi...?  
Ascultă, ca niște înțelepți  
Doar zidurile tale vechi mă întreabă uneori  
Coleg de clasă! Unde ești...  
pe unde te mai duci...?

Știu că această tăcere imensă te doare  
Și eu simt asta  
Noi cu Toții îți cauzăm o durere adâncă.  
În spatele ferestrelor tăcute  
Ascunzi secrete necunoscute.

Când deplângi destinele elevilor  
Și – vezi – suntem tot mai puțini  
Caută și fețele vechi acelora  
Care își dorm somnul de veci în morminte.

Deplângi soarta celor împrăștiati,  
A oportuniștilor, a pierduților  
Și în liniște ai tolerat  
Mutilările, dormitoarele băieților  
Fiindcă ai simțit  
Cu gâtul suprimat,

Cu mâinile înnodate  
Am fost acolo cu tine...  
Spune, cât timp o să mai trăiești,  
tu, clădire veche?

Dacă vre-odată vei fi demolată  
Și în locul tău va fi  
Un miracol de sticlă și oțel  
Ia-o cu tine loialitatea și alipirea noastră!

Și dacă clădirile au cimitir  
Și acesta-ți va fi destinul tău  
Să fii demolată în bucăți  
Undeva la marginea orașului  
Sau pe fundul bătrânului Criș,  
Visează-ți mai departe amintirile...

Acuma te salut  
Și în același timp îți spun și la revedere  
Dumnezeu să fie cu tine  
O, clădire veche  
Acolo, sub frunzișul de pe strada Vár.  
Și îmi iau la revedere  
Și de la voi, bătrâni și vechi copaci  
Pentru că de aici încolo pentru mine  
Nu o să-mi adulmecați mirosul arzător  
Al tinereții din luna mai.

**Autor: Un elev bătrân**

(Tradus de: dr. Maria Berényi)



MINISTERUL PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial  
al Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.  
Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială  
a Ministerului pentru Românii de Pretutindeni.

www.  
mprp.  
gov.ro

## Începutul anului bisericesc, 1 septembrie, este momentul în care Dumnezeu a sfințit timpul

Nu de puține ori ne este dat să auzim una sau alta despre „ce mai inventează Biserica”. Între multe nedumeriri, o întrebare e de actualitate zilele acestea în mediul online. Ea este legată de ziua de 1 septembrie, în care Sinaxarul anunță „Începutul indictionului și al anului bisericesc”. Totuși, spun unii: „De ce Biserica nu poate să fie în rând cu lumea, să înceapă anul la 1 ianuarie, luna să fie prima zi a săptămânii, iar ziua să înceapă cu miezul nopții? Mereu ortodoxia a fost contratimp și pe dos!”

Mereu am fost fascinat de acea icoană bizantină de factură athonită, în care Hristos Dumnezeu ține în mână dreaptă globul pământesc și îl măsoară cu un compas, parcă prea mare pentru planeta noastră. Și mai surprins am fost atunci când am aflat că, de fapt, icoana se referă la timp și nu la spațiu! Totuși cu un compas se măsoară o distanță fizică, de ce oare Hristos măsoară timpul cu un compas? O altă întrebare mi-a fost: de ce în bisericile noastre nu își găsește rostul un ceas, care să ne ticăie toată Liturghia?

Întrebările acestea își găsesc răspunsul într-o formulă pe care o rostim aproape obsesiv în cultul liturgic al Bisericii noastre: „Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”. Prin aceste puține cuvinte mărturisim că în Biserică și în Liturghie timpul fizic încetează, se înveșnicește și se sfințește. În Biserică și în Liturghie timpul are o valoare mistagogică, tainică și eshatologică – el tinzând a deveni un „prezent continuu” al Împărăției lui Dumnezeu. Spunea un teolog al zilelor noastre că viața noastră se desfășoară între un Paști și altul, între o Duminică și altă Duminică, între o Liturghie și următoarea Liturghie. Toată viața liturgică a Bisericii se desfășoară *acum*, dar și *pururea și în vecii vecilor...*, totul devine *astăzi* în timpul liturgic. Așa înțelegem cum, ascultând și trăind cuvintele Sfintei Evanghelii, devenim contemporani cu Însuși Mântuitorul Hristos, cu Sfinții Apostoli și cu Maica Domnului. Chiar și evenimentele care au avut loc în *trecut* – „în vremea aceea” – prin cultul liturgic, sunt aduse într-un *prezent* real și într-un *veșnic* astăzi.

Timpul Bisericii nu este altul decât cel care se scurge prin ceasurile noastre. Este același, numai că toate clipele petrecute la Biserică și la dumnezeiasca Liturghie au o altă valoare și o altă semnificație. Nu este o pretenție absurdă a Bisericii de a fi altfel decât lumea, pentru că lumea își revendică rădăcinile firave și neputincioase în Biserică – trupul tainic al lui Hristos Dumnezeu.

Explicația ar avea și argumente istorice. Cu mult timp înainte ca astronomul italian Luigi Lilio să pună bazele unui calendar modern, cu secole înaintea germanului Peter Henlein, care a construit primul ceas în adevăratul sens al cuvântului, Biserica a avut, prin cultul liturgic, ceasornicul propriu. Credeți că din fantezie *Ceaslovul* are în componența sa Ceasul I, Ceasul III, Ceasul VI și Ceasul IX? Nu din lipsă de ocupație, ci pentru că așa își calculau primii creștini timpul – după orele de rugăciune!

Înainte de fixarea unei ordini temporale lumești, civile, părinții de la Sinodul I Ecumenic de la Niceea au stabilit ca anul bisericesc să înceapă la 1 septembrie. Considerentul dumnezeieștilor părinți a fost legat de un amănunt biblic – începutul activității de propovăduire a Evangheliei de către Mântuitorul s-a făcut la începutul lunii sep-



tembrie. După calendarul iudaic, intrarea în sinagoga din Nazaret a Mântuitorului a fost în luna a șaptea, numită Tișri – septembrie (Luca 4,14-19). Primele cuvinte ale lui Hristos, rostite în sinagoga din locul său natal au anunțat marea operă mântuitoare pentru neamul omenesc: „Duhul Domnului peste Mine, pentru că M-a uns ca să binevestesc săracilor, să vestesc anul milei Domnului” (Luca IV, 18-19). 1 septembrie nu este o reminiscență din cultul iudaic, ci este momentul în care Dumnezeu a sfințit timpul!

Așadar, 1 septembrie nu este o invenție nouă a Bisericii. De mai bine de 1800 de ani, această zi este considerată început al unui nou an – liturgic, mai ales. Liturgic, pentru că toate cele trei mari perioade – Octoih, Triod, Penticostar, toate cărțile de cult și, în principal, cele 12 Minee, au ca referință 1 septembrie.

Toate sărbătorile din calendarul nostru gravitează în jurul acestor zile. Astfel, anul bisericesc se încheie în luna august, când avem sărbătorile Adormirii Maicii Domnului la 15 august și Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul, la 29 august și începe imediat, la 8 septembrie, cu Nașterea Maicii Domnului. Tot la 1 septembrie, inima creștinismului răsăritean pentru mai bine de o mie de ani – Imperiul Bizantin – își începea noul an. Acesta este și sensul cuvântului de la începutul sinaxarului – *indiction*. Prima zi a calendarului constantinopolitanilor se numea *indiction*, adică prăznuirea momentului în care Dumnezeu a început crearea lumii.

Sunt motive istorice și liturgice. Dar pentru mine, credinciosul de rând, care sunt coordonat de alt timp, care mă presează și niciodată nu îmi ajunge, pentru care motiv este importantă această sărbătoare? Dincolo de toate semnificațiile teologice și istorice enumerate, 1 septembrie devine un nou moment special de rugăciune.

Nu avem timp de biserică de multe ori, dar în fuga tramvaiului ne putem aminti că, dincolo de dușmanul timp, există un timp care ne sfințește. O clipă de rugăciune sinceră și curată cântărește, poate, cât un an întreg de zbucium lumesc. (Pr. Nicolae Pintilie, doxologia.ro)

Asta ne învață și rugăciunea Bisericii, dedicată zilei de 1 septembrie:

„**Stăpâne Doamne, Dumnezeul nostru, Izvorul vieții și al nemuririi, Făcătorul a toată făptura văzută și nevăzută, Care ai pus vremile și anii întru a Ta stăpânire și îndreptezi toate cu iconomia Ta cea cerească și întru tot bună, mulțumim Ție pentru îndurările minunate pe care le-ai făcut asupra noastră în toată vremea trecută a vieții noastre și Te rugăm, întru tot îndurate Doamne: binecuvântează cununa anului ce a sosit cu bunătatea Ta și păzește pe binecredincioșii creștini români de pretutindeni, pe păstorii și învățătorii noștri; înmulțește zilele vieții noastre întru sănătate deplină sufletească și trupească și ne dăruiește sporire**



**în toate faptele cele bune. Dăruiește de sus bunătățile Tale întregului Tău popor: sănătate și mântuire și întru toate bună sporire. Sfântă Biserica Ta, țara noastră cu toate orașele și satele, izbăvește-le de toată reaua întâmplare, dăruindu-ne tuturor pace fără de tulburare. Răzvrătirile eresurilor strică-le cu puterea Ta, iar pe noi**

**întărește-ne, Doamne, întru iubirea Cea către Tine și întreolaltă, ca să ne învrednicim cu inimă curată totdeauna a aduce mulțumire Ție, Părintelui Celui fără de început și Unuia Născut Fiului Tău și Prea-sfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, Dumnezeului Celui slăvit întru o ființă, și a cânta preasfântului Tău nume: Slavă Ție, Dumnezeului și Binefăcătorului nostru, în vecii vecilor! Amin”.**

## Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși la Sibiu

Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși de la Sibiu va reuni, în perioada 6–9 septembrie, peste 3.000 de tineri cu vârsta cuprinsă între 16 și 35 de ani din România și străinătate. Evenimentul este organizat de Arhiepiscopia Sibiului, alături de numeroase instituții colaboratoare și parteneri.

La Întâlnirea Internațională a Tinerilor Ortodocși de la Sibiu sunt așteptați tineri ortodocși din fiecare județ al țării, din diaspora românească, tineri români din țările din jurul graniței, precum și din numeroase alte țări. Grupul de tineri români ortodocși din Ungaria va fi însoțit la Sibiu de către *pr. Visarion Tuderici*, secretar eparhial la Episcopia din Jula și profesor de religie la școala generală din Micherechi.

Reuniunea din septembrie 2018 se încadrează în seria întâlnirilor de tineret organizate la nivel regional, apoi național și internațional, de la Baia Mare în 2013 și 2014, Cluj-Napoca în 2015, București în 2016 și Iași în 2017.

Întâlnirea are ca scop crearea unui cadru în care tinerii participanți să se bucure de experiențe formatoare, să trăiască sentimentul comuniunii cu tineri din alte regiuni ale țării sau din străinătate, să împărtășească valorile de viață creștin-ortodoxe și să fie multiplicatori ai mesajului creștin în comunitățile din care provin.

Tema evenimentului din acest an este „Unitate. Credință. Neam”,

cu ocazia sărbătoririi Centenarului Marii Uniri de la 1 decembrie 1918.

Deschiderea oficială a evenimentului va avea loc joi, 6 septembrie, ora 18.00, în Piața Mare din Sibiu. Vineri, 7 septembrie va avea loc „Procesiunea Unității”, pe traseul Sala Transilvania – Catedrala Mitropolitană – Piața Mare, urmată de un concert de muzică populară susținut de Junii Sibiului (Piața Mare).

Sâmbătă, 8 septembrie, va avea loc Sfânta Liturghie în Muzeul ASTRA, la praznicul Nașterii Maicii Domnului. Tot la Muzeul ASTRA vor avea loc atelierele „Țăranul român, de la război la Marea Unire” și „Satul românesc în Centenarul Marii Uniri”. Sâmbătă seara, tinerii vor participa la un concert de muzică ușoară susținut de Andra, urmată de Compact B, în Piața Mare. Duminică, 9 septembrie, va avea loc închiderea evenimentului și predarea ștafetei, la Catedrala Mitropolitană „Sfânta Treime”, din Sibiu.

Pintre numeroasele activități organizate pentru participanți se numără: ateliere de discuții – pe tema „Unitate. Credință. Neam”, în zece școli din Sibiu; vizitarea municipiului Sibiu; conferința „Unitate. Credință. Neam – De 100 de ori România”, la Sala Transilvania, invitați: Emil Hurezeanu, *pr. Constantin Necula*, informează [ziarullumina.ro](http://ziarullumina.ro).

Acțiunea este cofinanțată de Secretariatul de Stat pentru Culte, Primăria Municipiului Sibiu, Romgaz SA Mediaș, Transgaz SA Mediaș, Consiliul Județean Sibiu.

## Șahiști din Jula, la Rătișor (Serbia)

Patru membri ai Asociației de Șah a Românilor din Ungaria (AȘRU) au participat la o competiție internațională de șah, organizată de Clubul de Șah Unirea Rătișor (Serbia). Competiția a fost organizată de prietenul nostru *Pau Voina*, președintele clubului. La table s-au aliniat 50 de adulți și 17 tineri. Majoritatea jucătorilor au fost din Serbia (mai mult din jurul orașului Vârșeț). Din România au fost prezenți alături de noi și prietenii din Alba Iulia. La competiție s-au adunat 19 maeștri de șah cu peste 2000 puncte ELO, 12 jucători cu peste 1000 puncte ELO și 19 amatori.

Jucătorii delegației noastre s-au calificat în felul următor:

Jucătorii cu peste 1000 ELO: 1, Tamás Kornél 4, Bányai Ștefan 5, Petru Țapoș, Amatori: 4, Ioan Kozma

Primirea și organizarea competiției și de data asta a fost foarte bună, gazdele au fost foarte primitori cu oaspeții, indiferent că au fost români sau sârbi. Le mulțumim mult pentru tot și pentru invitație.

MIC



### Florica Radici Gergely 1937–2018

Recent a trecut la cele veșnice Florica Radici Gergely din Jula, fosta contabilă a Liceului „N. Bălcescu” din Jula. A fost înmormântată în cimitirul românesc din Jula. Florica Radici s-a născut într-o familie de români din Micherechi, însă de mic copil s-a mutat cu părinții la Jula. Aici a urmat școala generală românească și mai apoi liceul românesc. Din anul 1980 până la anii de pensie a lucrat, timp de 13 ani, la Liceul românesc „Nicolae Bălcescu” din Jula.

Dumnezeu să o odihnească în pace!



## Ședința Asociației românești „Mihai Purdi” la Otlaca-Pustă

Vineri, 7 septembrie, reprezentanții Asociației Culturale Române „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă se vor întruni în ședință la Căminul cultural din localitate. Întâlnirea are loc de la ora 14.00, iar pe ordinea de zi figurează: darea de seamă a activității întreprinse între cele două ședințe; propunerea și aprobarea organizării unei noi ediții a întâlnirii pensionarilor cu ocazia „Zilei mondiale a vârstnicilor” și diverse.

A.B.

## Ziua Limbii Române – 31 august

În fiecare an, pe 31 august se sărbătorește Ziua Limbii Române. Peste 28 de milioane de oameni din toată lumea vorbesc românește. Limba română se predă în școli din 43 de țări și este vorbită oficial în 20 de state în care există comunități mari de români.

### Curiozități despre limba română



- **Cel mai vechi document** păstrat, scris în română, este „Scrisoarea lui Neacșu”, o scrisoare din 1521, în care Neacșu de Câmpulung îi scria primarului brașovean despre atacurile iminente ale turcilor. Aceasta era scrisă cu alfabetul chirilic, la fel ca majoritatea scrierilor românești din acea perioadă. O primă folosire a alfabetului latin este atestată printr-un document transilvănean, scris după convențiile alfabetului maghiar la sfârșitul secolului XVI.
- **Cel mai lung cuvânt** din limba română, înscris în DEX, este Electrogloglospectrografie și are 28 semne.
- Cel mai lung cuvânt folosit în limba română, dar neînscris în DEX, este pneumonoultramicroscopicsilicoovolcaniconicoză, are 45 semne și se folosește de către cadrele medicale.
- Cuvântul „**Dumnezeu**” din limba română este una dintre cele mai lungi formule care se referă la persoana sacră supremă – în trei silabe. Majoritatea limbilor exprimă divinitatea monosilabic sau scurt: Dieu (franceză), Gott (germana), Dio (italiană), Bog (rusă, bulgara), God (engleza), Buh (ceha).
- Cuvinte care conțin toate literele cu semne diacritice din alfabetul român (ă, â, î, ș, ț) sunt: înfățișând, îmbrățișând.
- **Cea mai lungă denumire de localitate** din România ar putea fi: Stațiunea Climaterică Sâmbăta (27 de litere), un sat din jud. Brașov.
- Cea mai lungă denumire de localitate din România formată dintr-un singur cuvânt: Streisângeorgiu (15 litere).
- **Cea mai scurtă denumire de localitate** din România: Ip (2 litere).
- Consoana cea mai frecventă în cuvintele limbii române este „R”, urmată de „T”.
- În afara literelor „K”, „Q”, „W” și „Y” care nu sunt specifice limbii române, cea mai rară consoană în cuvintele limbii române este „X”, urmată de „J”.
- Cele mai lungi cuvinte alcătuite **din doar 3 litere diferite**: TELELELELE (10 litere) (forma de feminin plural articulat a adjectivului teleleu); TETE-A-TETE, PIRPIRII, TITIRIRII, SISTISISI (9 litere).
- Cea mai mare diferență de litere între forma de plural și singular o are substantivul **OM – OAMENI** (4 litere).
- Există câteva cuvinte care atât la singular cât și la plural **se scriu și se pronunță identic**. Exemple: pui, ochi, rinichi, nume, unchi, tei, mușchi, genunchi, puști, pițigoi, căsoaie, spate, foarfece etc., precum și numele de agent terminate cu sufixul „-toare” (ex. învățătoare, lucrătoare, vrăjitoare etc.).
- Unele substantive nu au formă decât de plural: Unele substantive nu au formă decât de plural: APLAUZE, BALE, ÎȚARI, MĂRUNTAIE, MOAȘTE, NURI, OCHELARI, REPRESALII, ȘALE, ZORI etc.
- Printre **cacofoniile „acceptate”** în limba română se numără: Ion Luca Caragiale, biserica catolică, tactica cavaleriească, epoca capitalistă, banca comercială.
- În final, ceva ce nu știe multă lume: limba română este singura limbă europeană în care se poate expune o propozițiune completă, formată din cinci cuvinte, care conțin numai vocale (cu un total de 11 semne): „oaia aia e a ei”.

### Identificați și înțelegeți cuvintele!

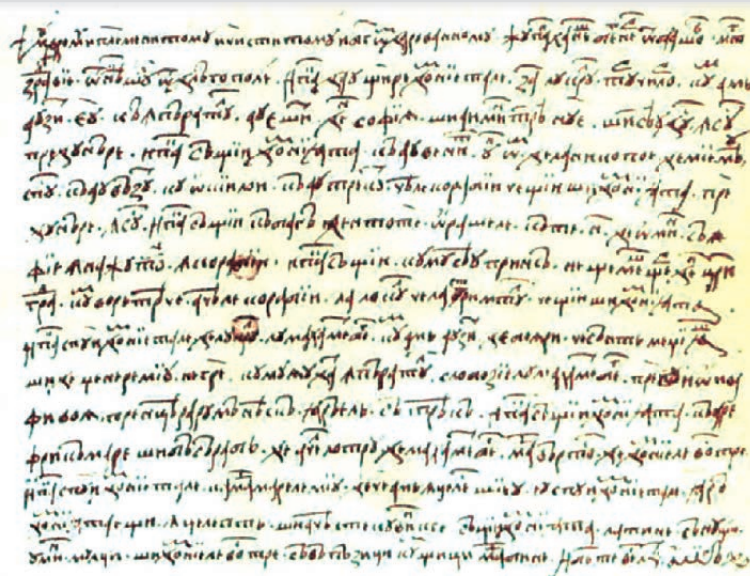
Lată trei pătrate de cuvinte de 9/9, realizate de Dr. Nicolae Andrei:

|   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| R | A | B | A | T | A | B | I | L | N | A | S | T | R | A | T | I | N |
| A | N | I | S | O | B | A | R | I | A | N | T | R | E | L | U | T | E |
| B | I | V | I | N | I | L | I | C | S | T | R | I | C | A | T | E | L |
| A | S | I | M | I | L | A | T | I | T | R | I | B | U | T | U | R | I |
| T | O | N | I | F | I | C | A | T | R | E | C | U | N | U | N | A | M |
| A | B | I | L | I | T | A | T | A | A | L | A | T | U | R | A | T | I |
| B | A | L | A | C | A | R | I | T | T | U | T | U | N | A | R | I | T |
| I | R | I | T | A | T | I | V | I | I | T | E | R | A | T | I | V | E |
| L | I | C | I | T | A | T | I | E | N | E | L | I | M | I | T | A | T |

|   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| I | N | S | E | C | A | B | I | L |
| N | E | A | C | U | S | A | T | I |
| S | A | L | A | M | A | L | E | C |
| E | C | A | R | I | S | A | R | I |
| C | U | M | I | N | I | C | A | T |
| A | S | A | S | I | N | A | T | A |
| B | A | L | A | C | A | R | I | T |
| I | T | E | R | A | T | I | V | I |
| L | I | C | I | T | A | T | I | E |

### Scrisoarea lui Neacșu

Cel mai vechi document păstrat, scris în limba română, este „Scrisoarea lui Neacșu” din Câmpulung, datând din anul 1521. Aceasta a fost scrisă cu alfabetul chirilic.



## Ziua Limbii Române – 31 august

### Versuri ale poezilor români din jurul granițelor României

#### MOLDOVA



Alexe Mateevici:

#### Limba noastră

Limba noastră-i o comoară  
În adâncuri înfundată  
Un șirag de piatră rară  
Pe moșie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde  
Într-un neam, ce fără veste  
S-a trezit din somn de moarte  
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cântec,  
Doina dorurilor noastre,  
Roi de fulgere, ce spintec  
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pâinii,  
Când de vânt se mișcă vara;  
În rostirea ei bătrânii  
Cu sudori sfințit-au țara.

Limba noastră-i frunză verde,  
Zbuciumul din codrii veșnici,  
Nistrul lin, ce-n valuri pierde  
Ai luceferilor sfeșnici.

Nu veți plânge-atunci amaric,  
Că vi-i limba prea săracă,  
Și-ți vedea, cât îi de darnic  
Graiul țării noastre dragă.

Limba noastră-i vechi izvoade.  
Povestiri din alte vremuri;  
Și citindu-le, nșirate, –  
Te-nfiori adânc și tremuri.

Limba noastră îi aleasă  
Să ridice slava-n ceruri,  
Să ne spiue-n hram și-acasă  
Veșnicele adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfântă,  
Limba vechilor cazanii,  
Care o plâng și care o cântă  
Pe la vatra lor țărani.

Înviați-vă dar graiul,  
Rugini de multă vreme,  
Stergeți slinul, mucegaiul  
Al uitării, n care geme.

Strângeți piatra lucitoare  
Ce din soare se aprinde –  
Și-ți avea în revărsare  
Un potop nou de cuvinte.

Răsări-va o comoară  
În adâncuri înfundată,  
Un șirag de piatră rară  
Pe moșie revărsată.

#### UCRAINA



Vasile Tărășanu:

#### Spovedanie

Doamne, nu pot să împart  
Trupu-acesta în trei țări,  
că e mult prea mic și slab  
pentru-asemenea-ncercări

cum să-mpart, Doamne, stră-  
moșii  
și copiii ce îi am,  
cum să-mpart o țară-n trei  
și în două – același neam?

Cum să-mpart, Doamne, Mol-  
dova  
Și prea dulcea Bucovina  
lăsând crengile de-oparte  
de străbuna lor tulpină?

Cum să-mpart pe Ștefan vodă  
ca pe-un lan tivit cu maci  
când e unic ca și munții  
în străbunii noștri daci?

Cum să-mpart pe Eminescu  
ca pe-un râu ce curge lin  
când e unic ca izvorul  
ce se dăruie din plin?

Iartă-mă, deci, Doamne sfinte  
că nu pot să mă-mpărțesc  
cum ai împărți o pâine  
cu acei ce-o jinduiesc

și-apoi nici nu vreau, Stăpâne,  
să mă-mpart în două părți...  
răstignit pot fi chiar mâine  
numai nu pe două hărți,  
numai nu pe două hărți!

#### SERBIA



Pavel Gătăianțu:

#### Eu nu sunt soldatul patriei

Eu nu sunt soldatul patriei  
Care, atunci când are nevoie  
Mă asmuță ca pe un câine  
Sau așteaptă să stau pe labe  
Și să-i ling praful de pe stema  
țării.

La noi boierii dorm de-o veșnicie  
Și de secole îi rugăm  
prin colinde să se trezească  
iar ceilalți dorm în mahmureală  
Și îi invităm solemn prin imn  
Să se deștepte ca apoi  
să-și lege atent  
chimirul tricolor.

Noi nu ne mai putem salva de noi  
Și atunci pe Domnul în genunchi  
Îl rugăm să ne ocrotească.

Eu nu sunt soldatul niciunei patrii.

#### UNGARIA



Maria Berényi

#### Oare poezia va supraviețui?

Depinde totul de condiția  
intelectuală  
m-am întrebat la ce-mi folosește  
scrisul?  
mi-s visele arse  
numai speranța mi-e scut  
născocesc vedenii abstracte  
defecte imaginare

sunet, silabă, vorbă  
gâfâind se înghesuie-n gură  
încerc să descifrez taina  
rostirii curate  
gust cuvântul fără să  
bănuiesc ceva necurat  
oare poezia va supraviețui?

#### UNGARIA



Lucia Borza

#### Cuvinte, cuvinte...

Cuvinte din moși cu tâlc,  
cuvinte-aruncate-n vânt  
cuvinte mai dulci ca mierea,  
cuvinte-amare ca fierea,  
cuvinte ce taină poartă,  
cuvinte șoptite-n poartă,  
cuvinte – fata morgana,  
cuvinte ce ard ca para,  
cuvinte călite-n ură,  
cuvinte care te-njură,  
cuvinte limpezi ca apa,  
cuvinte mândre ca stânca,  
cuvinte cu trei tășuri,  
cuvinte pierdute-n visuri,  
cuvinte ca de aramă,  
cuvinte ce lasă rană,  
cuvinte fără osândă,  
cuvinte ce nu cuvântă,  
cuvinte ce trec ca valul,  
cuvinte ce-adâncesc vadul,  
cuvinte ce mint și neagă,  
cuvinte de dor ce leagă,  
cuvinte din ochi citite,  
cuvinte false, pripite,  
cuvinte sarbede, goale,  
cuvinte lingușitoare,  
cuvinte de dor de jale,  
cuvinte ce-mblânzesc fiare,  
cuvinte ce mor pe buze,  
cuvinte aspre, ursuze,  
cuvinte încātușate,  
cuvinte iute uitate,  
cuvinte ce luminează,  
cuvinte ce lumi creează,  
cuvinte de oameni date,  
cuvinte de ei călitate...

De ce-s slabă și nu pot  
să mă iau de piept cu ele  
ca-n flacăra celor bune  
să le ard pe cele rele?

## Ciocănești, comuna cu case încondeiate, din Bucovina

**Unic în România, Ciocănești este satul unde motivele de pe cămăși au migrat și pe case. Tradiția a început în 1955 când o săteancă și-a decorat prima casă. De atunci a început o adevărată competiție între săteni care a generat un nou stil și a dus faima Ciocăneștiului în toată lumea. Unic în Bucovina, unic în România**

Ciocănești a fost prima așezare locuită apărută în calea ctitorilor Moldovei, începând cu Bogdan și Dragoș, întemeietorul de țară, până la Ștefan Cel Mare și Sfânt, în secolul al XV – lea și continuând cu alți domni ai Moldovei care au venit în Ciocănești unde, pe lângă suflet românesc, au găsit meșteri făurari pentru armele lor. De aici vine și denumirea comunei Ciocănești, de la meșterii «ciocănari de arme» din atelierile lui Ștefan cel Mare, originari din această zonă, care l-au ajutat să apere și să păstreze pentru noi și pentru «urmașii urmașilor noștri», pământul sfânt și roditor al Moldovei. (ciocane-stibucovina.eu)

Comuna Muzeu Ciocănești este atestată documentar din anul 1400 într-un hrisov prin care se consemnează primirea muntelui Suhard de către Alexandru Cel Bun, de la doamna sa Ana, ca danie de domnie.

Comuna turistică Ciocănești a fost declarată comună-muzeu prin hotărârea Consiliului local nr.39 din 22.12.2004.

În anul 2014 a fost desemnată câștigătoarea primei ediții a programului cultural și turistic „Satul cultural al României”.

Situată în județul Suceava, în mijlocul secțiunii montane Iacobenii – pasul Prislop, la 20 de km de stațiunea turistică Vatra Dornei, comuna este un adevărat muzeu în aer liber. Toate casele sunt pictate sau încondeiate – cum spun localnicii, iar acest lucru i-a adus un renume național și mondial.

Casele din comună sunt ornate cu motive tradiționale care se regăsesc pe bundițele, cătrînțele, cămășile și alte obiecte din portul popular al românilor. Între zidurile decorate cu motive populare sunt așezate la loc de cinste covoare, carpete și ștergere.

Tradiția pictării caselor a apărut în 1950 când fostul primar al comunei, dl. Tomoioagă, meșter popular și cioplitor în lemn, a încondeiat o casă. Locuința aparține Leontinei Țăran care și-a renovat casa și și-a dorit să o închistreză asemenea ouălor, ca „să se uite și soarele la ea”. Azi casa a devenit Casa Muzeu Țăran Leontina.

„Nu se desenează orice, se face după tradiție, nu toate mășcarile pe case, să știți. Lumea nu se întrece aici în etaje cât mai multe, betoane cât mai impozante și termopane cât mai fițoase. Mult mai important e desenul care îmbracă pereții exteriori ai caselor. Dacă ai desenele mai spectaculoase, așa ești considerat un gospodar adevărat. Ba chiar se mai zice că și culorile sunt ca sufletul omului.” a declarat tanti Leontina pentru romanialibera.ro.

Oamenii din comună sunt obligați să respecte arhitectura țărănească și astăzi există în Ciocănești peste 600 de locuințe care s-au transformat în case de patrimoniu.

Întâi tencuiesc cu ciment, var și nisip și cu un model se desenează deasupra, se sculpează modelul în tencuială și după ce se uscă se dă iar cu var și după aceea vine culoarea modelului național.

În această comună se află Muzeul Național al Ouălor Încondeiate și tot aici au loc peste an Festivalul Național al Ouălor Încondeiate, precum și Festivalul Național al Obiceiurilor și Tradițiilor Populare, Festivalul Național de Datini și Obiceiuri din străbuni și Festivalul Național al Păstrăvului.



## Români de pretutindeni s-au întâlnit la Arad

Organizat de Parohia Ortodoxă Grădiște I Arad, Festivalul Românilor de Pretutindeni s-a desfășurat duminică, 26 august. Festivalul aflat la ediția a zecea, a fost organizat cu sprijinul Arhiepiscopiei Aradului, Primăriei Municipiului Arad, al Consiliului Județean Arad, Centrului Cultural Județean și al Universității „Aurel Vlaicu”.

La eveniment au luat parte grupuri folclorice ale românilor din Timoc și Voivodina (Serbia), Chișinău, Cimișlia și Cahul (Republica Moldova), Cernăuți și Herța (Ucraina) și Aletea (Ungaria). Invitat special al ediției aniversare a fost *Nicolae Furdui Iancu*, acompaniat de Formația Crai Nou din Alba Iulia, informează site-ul Arhiepiscopiei Aradului.



„Românii dau dovadă de o adevărată rezistență și eroism, păstrând limba, credința, datinile și obiceiurile departe de țara mamă. Din acest motiv încercăm și prin această activitate să arătăm fraților noștri că țara-mamă îi dorește, iar frații lor sunt bucuroși să vadă și să aprecieze valorile românești din spațiile geografice în care trăiesc. La acest festival sunt invitați românii nativi din împrejurul granițelor României, care din vicisitudinile istoriei au fost nevoiți să trăiască în alte state care nu întotdeauna au încurajat tradițiile, obiceiurile, limba română și exprimarea ei în școală și biserică. Aceștia însă și-au păstrat tradițiile și obiceiurile predându-le ca un tezaur din generație în generație”, spun organizatorii.

Inițiativa organizării acestui festival îi aparține Părintelui consilier Mihai-Octavian Blaj de la Arhiepiscopia Aradului. Evenimentul a debutat în biserica parohială cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”, prin săvârșirea Sfintei Liturghii de către un sobor de ierarhi și preoți din țară și străinătate. Din sobor au făcut parte IPS Părinte *Mihail*, Arhiepiscop de Praga și al ținuturilor cehe, IPS Părinte *Timotei*, Arhiepiscopul Aradului, PS Părinte *Veniamin*, Episcop al Basarabiei de Sud, PS Părinte *Siluan*, Episcopul Ortodox Român al Ungariei, Părintele *Boian Aleksandrovic*, vicar al Timocului, Părintele paroh *Mihai-Octavian Blaj*, consilier economic al Arhiepiscopiei Aradului, Părintele *Ovidiu-Doru Ursu*, secretar al Protopopiatului Daciei Ripensis, Părintele *Andrei Danciu*, preotul românilor din Praga, Părintele *Teodor Gorea*, Părintele *Viorel Mierlușca*, Arhid. *Tiberiu Ardelean*, inspector eparhial și alți slujitori.

La finalul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Mihail i-a oferit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Ordinul Sfântul Rastislav, în gradul al doilea, o icoană cu Sfinții Chiril și Metodie și o cruce de binecuvântare, iar părintelui Octavian Blaj, organizatorul evenimentului, Medalia comemorativă a Sfinților Chiril și Metodie. La rândul său, Părintele consilier le-a mulțumit tuturor ierarhilor și preoților slujitori pentru participare, oferindu-le numeroase daruri.

În după masa zilei, începând cu ora 16.00, evenimentul cultural a continuat în spațiul special amenajat în curtea bisericii parohiale. În debutul programului, ierarhii prezenți, domnul *Sergiu Bîlcea*, vicepreședintele Consiliului Județean Arad și domnul ing. *Gheorghe Falcă*, primarul Municipiului Arad, au transmis mesajul de bun venit pentru românii sosiți de peste granițele țării și au transmis felicitări tuturor celor implicați în organizarea acestui eveniment.

Pe scenă au urcat români nativi din vecinătatea granițelor României, care și-au păstrat tradițiile și obiceiurile predându-le ca un tezaur din generație în generație, care au prezentat un frumos program artistic.

În acest an, la eveniment au participat români din Voievodina și Timoc (Serbia), Chișinău, Cimișlia și Cahul (Basarabia), Cernăuți și Herța (Ucraina), Aletea (Ungaria). Grupurile au fost însoțite atât de ierarhi și preoți cât și de lideri culturali. Pe lângă grupurile artistice din Serbia, Rep. Moldova, Ucraina și Ungaria, au venit în fața arădenilor și invitații speciali: artista *Stela Botez* din Republica Moldova și artistul *Nicolae Furdui Iancu*, însoțit de formația Crai Nou.



## O lume minunată, văzută de sus: fotografii spectaculoase, făcute cu drona



**Două tinere se relaxează pe plajă,  
în timp ce sunt „urmărite” din apă  
de două pisici de mare.**



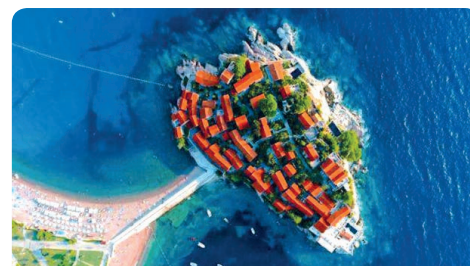
**Un cuplu într-un Ford Mustang decapotabil clasic, traversând celebrul drum Route 66.**

Odată cu inventarea dronelor, avem șansa să vedem tot mai des lumea dintr-o perspectivă la care am visat dintotdeauna: din înălțimile cerului.

Frumusețea fotografiilor făcute cu ajutorul dronei este că acestea ne permit să explorăm împrejurimile din unghiuri și perspective diferite. De asemenea, cu ajutorul acestor fotografii observăm și mai ușor minunățiile care ne înconjoară. Vă invităm să admirați câteva fotografii realizate cu drona, a căror frumusețe vă va tăia răsuflarea.



## O privelistă fascinantă a orasului Dubai.



**Insula Sveti Stefan se află  
în comuna Budva, din Muntenegru.**



## Răsăritul pe un zgârie-nori

## Integrală

## La magazin

Într-un mic magazin de cartier intră o domnișoară. Vânătorul, zâmbind, o întreabă:

- Ce dorește domnița?  
– Domnița dorește o sticlă de Martini, un bărbat adevărat și o noapte romantică ... !  
(Continuarea anecdotei va rezulta după dezlegarea corectă a integralei)



(În această integramă  
se folosește ortografia cu â)

Într-un mic magazin de cartier într-o domnișoară. Vânzătorul, zâmbind, o întreabă:

– Ce dorește domnița?

– Domnița dorește o sticlă de Martini, un bărbat adevărat și o noapte romantică ... !

(Continuarea anecdotei va rezulta după dezlegarea corectă a integralei)

|                                                   |                                              |                                              |                                         |
|---------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-----------------------------------------|
| SCOS DIN<br>FUNCTIUNE<br>FIERTURĂ<br>DE LEAC      | SPORT ÎN<br>POLIGON<br>INDIVID<br>LINGĂ NOI  | CANON<br>PREFIX DE<br>VIATĂ                  | SCRIS ÎN<br>APEL<br>MISTERIOS           |
| SEFI<br>NEMILOȘI<br>ACT DE<br>PLATA               | LEMN NEGRU<br>EXOTIC<br>E CUMPLIT<br>LA TARA | ZBOR DE<br>ALBINE                            |                                         |
| POTRIVIT LA<br>FINAL DE<br>VERS<br>ÎN AZIL !      | SCRIPCII<br>PUȚII OILOR                      | COADĂ DE<br>AVION !                          |                                         |
| E CA NOU                                          | 2) ...                                       |                                              |                                         |
| 1) ...                                            |                                              |                                              |                                         |
| POEZII<br>PENTRU<br>EROI<br>DEȘAGĂ                | SEMN<br>MUZICALE<br>LUMINĂ PE<br>CER         |                                              |                                         |
|                                                   |                                              | AZI, MÎINE                                   |                                         |
| CREATOR<br>N-ARE<br>SUFLET<br>LA CHEI !           | PORTI MICI<br>CEAUN GOL !                    | MICUL<br>OSPĂTAR<br>ÎN GARĂ !<br>NUN         | BĂUTURĂ<br>ALCOOLICĂ<br>VAS DE<br>CAFEA |
| SARE DIN<br>FOC<br>PIEPTĂNĂRI<br>ALE LINII        |                                              |                                              | FRECVENT<br>APĂ TÎSNIND<br>CU PRESIUNE  |
| PROFUNDĂ<br>MECI<br>ARANJAT                       | PĂLĂRIA<br>VEIOZEI<br>A DUCE CU<br>SINE      |                                              |                                         |
|                                                   |                                              |                                              | UN GEN DE<br>POVESTE<br>AZOTAT          |
| IMAGINAR<br>A SE TOCI                             | A-ȘI LUA<br>ELAN<br>CEI DE FAȚĂ              |                                              | COADĂ DE<br>IBRIC !                     |
|                                                   |                                              |                                              | JARBA REA<br>ÎN LUNĂ !                  |
| SOI DE<br>SALCÎM<br>SEMN AL<br>DEZONOAREI         | PICIOR... DE<br>LEMN<br>CAPABIL DE<br>ORICE  | TĂRIILE<br>ROMANILOR<br>PERIOADĂ<br>ISTORICĂ |                                         |
|                                                   | SEZOANE<br>GEROASE<br>ACUT !                 |                                              | COADĂ DE<br>STRUT !                     |
| OFERĂ O<br>ALTERNATIVĂ<br>ÎNDEPTAT<br>PE DIRECTIE | PLOAI E CU<br>GHEAȚĂ                         |                                              | FARMEC<br>FEMININ                       |
|                                                   |                                              | SPORTIVI LA<br>CROS                          |                                         |

(În această integrămă se folosește ortografia cu â)

# Glume



Soțul era nemulțumit mereu de mâncarea preparată de soție, săraca tot încerca fel de fel de rețete, îl întreba ce să pregătească mai bun dar degeaba, acesta era absolut nemulțumit și nimic nu-i plăcea. Într-o bună zi, soția din neatenție a uitat mâncarea mai mult pe foc și a afumat-o. Fără să-i spună soțului îl servește, iar acesta exclamă vesel:  
— În sfârșit, mămânc și eu ceva bun ca la mama acasă.

Tânăra soție o sună pe mamă-sa:  
 – Mamă, nenorocul ăsta iar nu vrea să mănânce pastele pregătite de mine!  
 – Draga mea, nu te enerva, ia-l cu bi- nișorul, spune-i că ai depus efort când ai pus la fiert pastele...  
 – Cum adică? Ce vrei să spui? Trebuiau fierte înainte de a le pune în farfurie?!

M-am chinuit o oră să fac lasagna asta după o rețetă de pe net și până la urmă a căzut toată pe fundul cuptorului. Am disperat, cum oare se face să reușesc să pun tava aia la 180 de grade fără să cadă compoziția?!

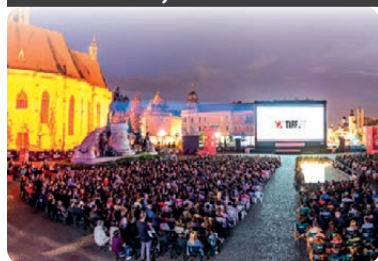
– Bună iubitul! Ia zi, cu ce ai vrea să  
mănânci cartofii, diseară?  
– Păi, cu carne, bineînțeles!  
– Știam eu! De aia am luat chips-uri  
cu bacon!

Un șofer de tir oprește la un popas, comandă un sandviș, o cafea și o plăcintă. Intră trei motocicliști răi, unul îi mănâncă sandvișul, altul îi bea cafeaua, iar al treilea îi mănâncă plăcinta. Șoferul de TIR nu zice nimic, plătește și pleacă.

Un motociclist râde gros:  
– Hahaha, ăsta n-are nici un pic de sânge de bărbat în el.  
La care barmanul, uitându-se pe geam:  
– Nici sânge de șofer nu pare să aibă, tocmai a dat cu spatele peste trei motociclete...

RECOMANDĂRILE  
NOASTRE– lectură, teatru,  
film, internet

## Film

TIFF aduce la Oradea  
cele mai bune filme  
românești ale anului

Prima ediție TIFF Oradea va avea loc în perioada 7–9 septembrie și va aduce la Oradea filme nelansate în cinematografe alături de o parte din autorii și protagoniștii lor. Pe lângă acestea, publicul are șansa de a vedea alte filme românești recente apreciate în festivalurile internaționale.

În primele două zile de festival, orădenii se vor bucura de Proiecții de Gală în sala Teatrului Regina Maria, în timp ce în toate cele 3 zile programul îi va purta în cele mai îndrăgite spații din oraș pentru numeroase proiecții în aer liber sau *indoor* – Piața Unirii, Cetatea Oradea, Universitatea Partium sunt câteva dintre principalele locații în care TIFF Oradea se va desfășura.

În program se află cel mai recent film al lui Florin Șerban, „Dragoste 1. Câine”, a cărui premieră internațională a avut loc pe 13 august în Competiția oficială a Festivalul Internațional de Film de la Sarajevo. Avându-i în rolurile principale pe Cosmina Stratan și Valeriu Andriută, filmul care deschide Trilogia Dragostei spune povestea unui pădurar singuratic, a cărui existență este dată peste cap de o femeie pe care o găsește în pădure.

Documentarul „Popeasca”, un omagiu adus regretatei actrițe Stela Popescu, va fi pentru prima oară proiectat pe ecran mare în cadrul TIFF Oradea. Filmul biografic regizat de Stanca Radu, nepoata Stelei Popescu, este dezvăluirea sensibilă a unei vieți dedicate scenei.

Deja anunțată, una dintre premierele românești mult-așteptate de la TIFF Oradea va fi și proiecția celui mai nou film lui Radu Jude, „Îmi este indiferent dacă în istorie vom intra ca barbari”, laureat cu Marele Premiu la Festivalul de Film de la Karlovy Vary și propunerea României pentru nominalizările la categoria „Cel mai bun film străin” la Premiile Oscar 2019.

## O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor  
din Ungaria

## 3 SEPTEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

## 4 SEPTEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Legende românești – serialul lectorului dr. Szabó Zsolt 17.30: Poezie în acorduri – creația simbolistilor, pusă pe note muzicale (dr. Mihaela Bucin) – partea a 2-a 17.55: Încheiere

## 5 SEPTEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

## 6 SEPTEMBRIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

## 7 SEPTEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Programe culturale pe zona de vest a României/Agneta Nica 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – 100 de povești de aur ale sportului românesc 17.25: Sarea în bucate / preluare Radio Antena Satelor 17.55: Încheiere

## 8 SEPTEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al celor neoprotestante 16.20: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă/Radio Timișoara 17.55: Încheiere

## 9 SEPTEMBRIE (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –  
EMISIUNE RADIOFONICĂ  
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

## Contact:

MTVA Studioul din Seghedin  
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.  
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766  
e-mail: [roman@radio.hu](mailto:roman@radio.hu)

Abonați-vă la  
**e-FOAIA**  
la prețul  
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

## Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

## CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII



dexonline  
Dicționare ale limbii române

**FUGITIV**, -Ă, fugi-tivi, -e, adj. 1. Care trece repede, care este de scurtă durată; trecător, fugar, fugarnic. 2. Sumar; rapid; superficial. – Din fr. *fugitif*, lat. *fugitivus*.

## UMOR

ecranul  
nostru

miercuri, 5 septembrie, Duna TV, ora 7.10

miercuri, 5 septembrie, Duna World, ora 13.50

Programul în limba română al postului public de televiziune din Ungaria vă invită la tabăra de vară pentru copii, organizată de Biserica Baptistă din Micherechi. La aceasta au participat peste 60 de copii de diferite vârste. În a doua parte a emisiunii, cu secvențe din concertul său oferit la Jula, vom cinsti memoria taragotistului Dumitru Fărcaș, decedat în luna august a acestui an.

Realizator: Tiberiu Boca

## ADRESE UTILE

## REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor  
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: [uniuneaculturala@gmail.com](mailto:uniuneaculturala@gmail.com)Website: [www.romanul.hu](http://www.romanul.hu)Autoguvernarea pe Țară  
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhas

E-mail: [atru@globonet.hu](mailto:atru@globonet.hu)Web: [www.atruroman.hu](http://www.atruroman.hu)

## MISIUNI DIPLOMATICE

## Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: [budapesta@mae.ro](mailto:budapesta@mae.ro)

## Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: [szeged@mae.ro](mailto:szeged@mae.ro)

## Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: [gyula@mae.ro](mailto:gyula@mae.ro)

## INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României  
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Coordonator: Eunicia Trif

E-mail: [romankulturalis.intezet@upcmail.hu](mailto:romankulturalis.intezet@upcmail.hu)Web: [www.icr.ro/budapesta](http://www.icr.ro/budapesta)Institutul Cultural al României  
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: [rki.szeged@invitel.hu](mailto:rki.szeged@invitel.hu)Institutul de Cercetări  
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: [romanintezet@gmail.com](mailto:romanintezet@gmail.com)Web: [www.romanintezet.hu](http://www.romanintezet.hu)Centrul de Documentare  
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: [postmaster@mroodok.t-online.hu](mailto:postmaster@mroodok.t-online.hu)



Clădirea bibliotecii în anul 2000



Palatul Episcopal în 15 august 2018

## Mozaicuri vesele și triste din Oradea

Când mi-am plănuțit acest articol despre Oradea, nici pe departe nu m-am gândit că va trebui să scriu și despre un lucru trist, ba mai mult, o tragedie. Am vrut să scriu neapărat despre experiența plăcută pe care am avut-o acum câteva zile, când am făcut o scurtă vizită în „capitala” Bihorului, despre clădirile nou renovate din centrul orașului, despre atmosfera plăcută și liniștitoare dintr-o zi de sărbătoare, dar și despre un eveniment cultural care a scos în centrul Oradiei multe mii de oameni. Tematica scrierii mele s-a schimbat într-o clipă în seara de sâmbătă trecută.

Eram înainte de culcare, când butonând să văd ultimele știri ale zilei, am dat de imagini cutremurătoare, despre incendiul devastator de la Palatul Episcopiei Greco-Catolice din Oradea. Imagini ce ți se întipăresc în retină pentru mult timp. M-am bucurat să aud că nu au fost victime, dar m-am întristat la gândul că a ars un monument, au ars documente de arhivă, a ars o parte a istoriei.

Privind acele imagini, mi-am amintit că pentru prima dată în viața mea când am ajuns la Oradea (în 25 martie 2000, explic mai târziu de ce țin minte așa de exact

data), am fost tocmai în această clădire, care atunci adăpostea Biblioteca Județeană Bihor. Directorul de atunci, *Constantin Mălinaș*, m-a invitat la un simpozion, la care a participat, printre mulți alții, și poeta *Ana Blandiana*, care tocmai în acea zi avea ziua de naștere. Iar eu am avut onoarea să stau lângă ea. Povesteam atunci că sunt foarte fericită că, în sfârșit, am ajuns să văd și Oradea, un oraș la doar vreo 50 de km de satul meu natal, Micherechi, și că am ajuns până atunci de mai multe ore în București, în Sibiu, pe litoralul românesc, chiar și în Delta Dunării, dar nu am fost până atunci la Oradea. Un oraș despre care doar auzeam că e foarte frumos.

Pe 15 august, de Sf. Maria-Mare, am făcut o vizită cu sora mea la Oradea, care de 15 ani nu a mai trecut pe acolo. După slujba de la Mănăstirea Buna Vestire, ne-am dus să admirăm centrul renovat. Și tare ne-a

plăcut ce am văzut. Un oraș prosper, cu o administrație locală responsabilă, pusă pe treabă serioasă. Am fotografiat și Palatul Episcopiei Greco-Catolice, frumos renovat, chiar cu gândul că în această clădire am poposit pentru prima dată în Oradea.

După toată tragedia din 25 august, mi-a plăcut să aud apoi la știri că orădenii nu se vaieță, nu caută responsabili și vinovați, ci sunt puși pe treabă, să adune fonduri, să doneze, din care să se refacă în cel mai scurt timp acest minunat monument istoric al Oradiei.

Cu doar cinci zile înainte de cumplitul incendiu, Piața Unirii din Oradea a fost plină până la refuz de mii de orădeni, care s-au adunat să asculte repertoriul orchestrei Budapest Gypsy Symphony Orchestra, cunoscută și sub denumirea de Orchestra celor 100 de viori, care a încântat publicul cu un repertoriu de creații clasice inspirate din folclorul țigănesc, dar și piese clasice. Cel mai mare „taraf simfonic țigănesc” din lume, cu sprijinul reputatului dirijor *Liviu Buțiu*, a pus în scenă și piese tradiționale românești, cântate la vioara cu goarnă, „cea mai bihoreană dintre viori”.

(Cu alte experiențe plăcute din Oradea voi reveni într-un număr viitor.) **Eva Șimon**



Concertul Orchestrei din Budapesta a atras mii de orădeni



Incendiul din 25 august 2018

**FOAIA  
românească**

31 august  
2018

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: **Eva Șimon**. Redactor, reporter: **Anca Liana Becan**. Tehnoredactor: **Ioan Nyisztor**. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2018: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).